

Politik Bilim

“Bilim, Teknoloji ve Yenilik Atılımımızı Sunan Yeni Makale!” (3)

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

**Hiç olmazsa bilim kurumlarımız saygınlıklarını yitirmeseler.
Eğer hâlâ bir yarımımız varsa, onlar olmadan o yarımı nasıl kuracağız?**

Sözünü ettiğim makalede, “...hedefin, 2013’te, ARGE harcamalarını GSYİH’nın %2’sine; tam zaman eşdeğeri araştırmacı sayısını da 150 bine çıkarmak olduğu” söylendikten sonra şu ileri sürülüyor: “Bu iki ön tetikleyicinin yarattığı ‘birleşik etki’ [kastedilen bu iki hedefe yönelik destek programlarının yarattığı etki olsa gerek] bilim, teknoloji ve yenilik sisteminin işlevlerini yerine getirmesinde ve söz konusu atılımın körüklenmesinde ‘motor’ görevi görmüştür.”

Belirtilen hedeflere ulaşmak için yararlanılan “politika araçları ve tetikleme mekanizmaları” da makalede sayılmış. Birincisi, “girişimciliğin ve teknolojik ya da yeniliğe yönelik araştırmanın teşviki” imiş ve bu teşvikin başarılı sonuçları yenilikçi firma sayısının artışında görülmüş. Bu başarının göstergesi olarak da TÜİK verileri kullanılmış.

Şimdi gelin, bu verileri birlikte inceleyelim: **TÜİK 2006-2008 Yenilik Araştırması**’na göre, bu dönemde, imalât sanayiinde firmaların %41,6’sı **yenilik faaliyetinde** bulunmuştur. Makalede verilen oran da bu. Bizim derdimiz firmalarımıza ‘**teknolojik yenilik**’ yapma yeteneği kazandırmak değil mi? Öyle. Peki, aynı dönemde **teknolojik yenilik** yapan firmaların oranı nedir? TÜİK verilerine göre %34,7... Ne hikmetse makalede bu orana değinilmemiş. Diyelim ki atlamışlar. Üzerinde durmak istediğim mesele bu değil.

Bizim asıl derdimiz, firmaların teknolojik yeniliği **kendi sınaî araştırma ve geliştirme faaliyetlerine dayanarak** yapmalarını sağlamak; destek programlarının amacı da firmalarımıza bu yeteneği kazandırmak değil mi? Örneğin TÜBİTAK, herhangi bir ARGE faaliyetinde bulunmadan, yurt dışından satın aldığı lisansa dayalı olarak yeni bir ürün üretmeyi düşünen firmalara destek veriyor mu? Ya da, yurtdışından ithâl ettiği makinalarla mevcut makina parkını yenilesin; böylece daha gelişkin bir üretim yöntemini kullanmaya başlasın diye, TÜBİTAK’ın destek verdiği firma var mı? Olmaması gerekir; çünkü bu, uyguladığı destek programlarının ruhuna aykırıdır...

Yineleyelim: Amaç, yurtiçinde imalât yapan firmaların yine yurtiçinde sınaî araştırma ve geliştirme faaliyetinde bulunarak yeni ürünler üretmeye başlamaları ve üretim yöntemlerini yenilemeleridir. O zaman, bilim, teknoloji ve yenilik alanında atılım yapıldığını ileri süren bir makalede, destek programlarının bu amaca ne ölçüde hizmet ettiğini ortaya koymak ve ‘atılımın’ başarısını göstermek için, asıl, kendi ARGE faaliyetlerine dayalı olarak yenilik yapan firmaların yüzdesinin verilmesi gerekmez miydi?

Diyeceksiniz ki, tamam atlanmış; **teknolojik yenilik** yapanların oranı da %34’tür, denmesi gerekirdi. Ama %34 de pek fena bir oran değil. İşte, belli bir başarı gösterilmiş! Sevgili okuyucularım; bazılarımız doğal olarak bilmeyebilir; TÜİK’in yenilik araştırmasında verilen yüzdelere, kendisi hiç araştırma yapmadan, teknolojisini bütünüyle yurtdışından satın alarak ürün yelpazesini ya da üretim yöntemini yenileyen firmalar da dâhildir. Konunun ilgilileri bunu bilir.

Ama bir bilim kurumu, yayınladığı makalede TÜİK’in bulduğu ‘yenilikçi firma’ oranını, bütünüyle, uygulanan destek programları sayesinde erişilmiş bir oranmış gibi göstermeye kalkışırsa o kurum hakkında ne düşünürsünüz? Çok daha yüksek bir orana ülke içinde hiç ARGE yapmadan da erişilebilir. Alırsınız teknolojiyi yurtdışından uygularsınız. Bizim çoğunlukla yaptığımız zaten bu. Onun içindir ki, ARGE ve yenilik destek programlarının amacı, gereksinim duyduğumuz

teknolojileri belli oranda kendimizin üretmesini sağlamaktır. Bir bilim kurumu bilim, teknoloji ve yenilikte atılım yapıldığından söz ediyorsa asıl bu oranı bize söylemek zorunda değil mi?

Makalede, dokunduğunuzda dökülecek daha çok konu var ama, bir yandan da bunu gereğinden fazla ciddiye alarak hatâ mı ettim, diye düşünüyorum. Ne yapayım, saygın bir bilim kurumumuzun bu hâle gelmesini bir türlü içime sindiremedim; sizlerle dertleşmiş oldum...

CBT. 16 Temmuz 2010